

HÄLLEFORS SOCKEN

HEMBYGDSBESKRIVNING
I HISTORISK FRAMSTÄLLNING

AV

NILS HELGER

*Mer än det
lilla som jag kopierat
från ante i denna skrift.*

*Hälmmål
Gunnar*

*✓ Ncaez
vutl.*

UNDER MEDVERKAN AV:

HALVAR AHLGREN, AXEL L. SON ALARIK, PAUL ALMÉN, ERIC O. BERGDAHL,
C. J. BERCKVIST, H. BJÖRKMAN, WILHELM BLOM, BRITT BRATT, SVANTE G.
BRENANDER, E. H. ERIKSSON, ERIC ERICSSON, VERNA GNOSSPELIUS, PER
HENDEBERG, A. G. HOLMQUIST (POSTHUMT), ALBIN JANSSON, AUG. JANSSON,
HARALD JANSSON, YNGVE JANSSON, FRITZ JOHANSSON, C. J. KINELL, PEHR
LINDSTEN, FOLKE MOGREN, ARVID F. OLSON, JOHANNA BERGSTRÖM
(POSTHUMT), K. V. SUNDSTRÖM, BIRGER TÖRNKVIST, GUNNAR WAD-
LUND, BIRGER WAHLBERG (POSTHUMT) OCH P. O. ZETTERSTRÖM.

Tryckt hos
Falun Nya Boktryckeri A.-B.
Falun 1945

1969 44

Innehållsförteckning
Bildförteckning
Förord, sid. 1-2
GEOLOGISKA
*SKOGARNA

*Den första
*Översikt
*Varför och
*Utländska

*Göran i
*Kronan
Silververket
"Participat
Sjumannal
*Hällefors
Hällefors
Grythytt
avtal, sid.
arbeten,
sid. 64.
sid. 67.
ningen.

Hällefors
*Hur H
invigning
inventar
gård och
tillkom
biskops
100. Kl
sonal.
*Något
jubileum
*Kantat

Skogarna är givetvis utsatta för vissa skadegörelser, varibland särskilt må anföras dylika genom insekter och eldar. Skador av förra slaget har dessbättre på senare tid ej förekommit i nämnvärd grad. Däremot förekommer skogseldar varje år, förorsakade av åkslag, av med elden oförsiktiga skogsvandrare och fiskare samt av järnvägar. För bekämpande av skogseldarna finnes i socknen ett organiserat brandskydd under befäl av en skogsbrandfogde med en vice sådan, vidare brandbefäl och så kallade upp-bådare samt därtill brandmanskap. Å Silverknutens topp har uppförts ett brandtorn försedd med telefon och tillhörande instrument. Detta torn tillsammans med dylika i andra socknar utgör ett särdeles effektivt system för rapport om utbrutna skogseldar.

Djurlivet i våra skogar har väl anpassat sig efter olika omgivningar med hänsyn till de möjligheter, som bjudets av föda och det skydd, som växtligheten erbjuder mot fiender och ett kärt klimat. Det lägre djurlivet må här förbigås, medan det högre, däggdjur och fåglar, i stora drag bör omnämnas.

Skogarnas ståtligaste vilda djur är som bekant *älgen*, som i våra bygder funnit verklig trivsel. Älgstammen är därför också god, ehuru den blivit hårt beskattad under de senare åren på grund av tidsförhållandena och med hänsyn till älgens skadegörelse på skogen samt på grödan vid de många mindre jordbruket. Det vackra och eleganta *rådjuret* har under de senaste tjugo åren spritt sig till dessa bygder, kämpat mot många hårda vintrar, anpassat sig väl efter klimatet och förökat sig därhän, att ett ganska kraftigt och hårdigt rådjursbestånd nu finnes.

Våra skogar rymmer många andra däggdjur, såsom skogsharen, räven — i ett för närvarande mycket för stort antal — grävling, utter och mård, den senare ganska sparsamt, lekatt, ekorre, sorkar och möss av olika slag. För några år tillbaka gästades Svartälven några kilometer norr om Hällefors av några bävvar, troligen utvandrade från en bäverkoloni vid Torskbäcken i Värmland. Dessa djur har dessvårre rynt härifrån utom ett, som förölyckades i en ryssja. — Ett och annat lodjur stryker också genom skogarna, här och var kalasande på ett rådjur, en hare, en skogsfågel, eller vad det i övrigt kan komma över.

Av skogarnas bevingade släkten må på första platsen nämnas tjädern, högvillet bland skogsfåglar, en prydnad för våra skogar.

Foto Arvid F. Olsson.
En av de bävvar, som senast
gästade Hällefors.

Foto Arvid F. Olsson.
En representant för högvillett
bland våra skogsfåglar.

Det finns en numera ganska god stam av tjädrar. Nära i rang därefter kommer orren med den enklare "klädde" men trevliga jäppen på tredje plats. Ett kuriosum är förekomsten i trakten av Tusenkullen av en kull raphöhns, vars öde emellertid torde vara ovisst med tanke på det hårda klimatet. Vidare märkes morkullan, beckasinen och ringduvan samt olika arter av änder. Ett antal gräsänder stannar kvar över vintern, därvid hänvisade till de öppna strömmande vattnen, såsom vid Hällefors och Sävenfors. Vadare av många slag förekommer här häckande, bland dem tranan och spoven med sitt trevliga, drillande läte, vipan och en del olika snäppor. Kornkrarren har dessvårre försvunnit härifrån för omkring 10 år sedan. Strykande enstaka hägrar har också sitt tillhåll vid våra sjöar. Av småfåglar hyser våra bygder en mångfald släkten och arter, typiska för mellansvenska skogsbygder, t. ex. starar, finkar, sparvar, ärtor och mesar av flera arter, flugsnappare, flera trastarter, den näpna strömstaren, gran- och lövsångare, rödhakar och rödsjättar, hackspettar, gök och nattskärna m. fl. På gränsen till "rovfåglar" står bland småfåglar kråka och skata samt den sällsynta korpen. Rovfågelnas representanter är ugglor, vråkar, hökar och falcar. Bland de sistnämnda kan vi glädja oss åt dvärgfalken och den vackra pilgrimsfalken, som ovanligt nog häckar här. Bland ugglor må nämnas den lilla pärlugglan, som funnit behag och inkvarterat sig i en del knipholkar. En enstöring till berguv har stannat i våra nordliga skogar under ett flertal år.

Den tämligen goda tillgången på jaktbart vilt i våra vidsträckta skogar skänker jaktens utövarer ingalunda föraktliga värden. Mer